

TÁC PHẨM DỰ THI LIÊN HOAN PHÁT THANH TOÀN QUỐC LẦN THỨ XVI NĂM 2024

Đơn vị: Đài Phát thanh & Truyền hình Đắk Lắk

Thể loại: Chuyên đề phát thanh 30 phút

Tên tác phẩm: Sứ giả nơi đại ngàn

Tác giả: H'Kim Phúc ÊBan– Nguyễn Hương Quỳnh – Huỳnh Thị Hải

SỨ GIẢ NƠI ĐẠI NGÀN

Nhạc hiệu chương trình

BTV: Xin kính chào quý vị thính giả, quý vị và các bạn đang nghe chuyên mục Tiếng nói từ buôn làng, phát trên tần số 92,4 và 94,7 Mhz của Đài Phát thanh và truyền hình Đắk Lắk, Tôi là BTV Hương Quỳnh và bạn dẫn đồng hành cùng tôi ngày hôm nay là BTV Hải Yến, rất vui được đồng hành cùng quý vị và các bạn!

Âm thanh hiện trường

.... Chúng ta tự hào là một trong những dân tộc có lịch sử lâu đời nhất ở Tây Nguyên. Dẫu trải qua nhiều thăng trầm, biến đổi, song dân tộc ta vẫn gìn giữ được văn hóa truyền thống, tiếng

nói chữ viết, và từ xa xưa luôn đoàn kết một lòng cùng với các dân tộc anh em đoàn kết xây dựng và bảo vệ tổ quốc. Đến nay, nhờ Đảng, nhà nước quan tâm bà con đồng bào Êđê mình bây giờ đã có cuộc sống ấm no, trẻ con được đi học, đường xá to rộng đẹp, có điện thắp sáng... vậy nhưng vẫn có những người đã ko chịu chăm lo phát triển kinh tế, mà còn nghe theo lời dụ dỗ, xúi giục của kẻ xấu rồi đi gây rối, phá hoại sự đoàn kết, phá hoại buôn làng, trái với truyền thống tốt đẹp của đồng bào ta, sai với luật tục của buôn làng, như vậy là ko được, các dân tộc anh em một nhà, chúng ta phải đoàn kết chứ sao lại gây chia rẽ, già rất buồn và không cho phép bà con làm những chuyện đó, phải đoàn kết, yêu thương nhau...

BTV: Đây là những lời tâm sự, dặn dò của già làng Y-Hiên Adrong, huyện Cư Mgar, tỉnh Đắk Lắk tại một buổi họp buôn. Bằng chính tiếng nói, ngôn ngữ của dân tộc mình, già làng đã khuyên dặn bà con. Bên cạnh việc chăm lo phát triển kinh tế, nâng cao đời sống thì già làng luôn nhấn mạnh bà con trong buôn làng tuyệt đối không nghe, không tin những lời dụ dỗ, kích động, lừa bịp lôi kéo của kẻ xấu và mong những người con lầm lạc sẽ ăn năn hối cải, quay về với buôn làng.

BTV: Thừa quý vị và các bạn!

Vững như mái nhà dài, trải qua mưa nắng, giông tố lại càng mạnh mẽ! Những già làng, người có uy tín là kho tri thức uyên thâm, là chỗ dựa tinh thần trong cộng đồng dân tộc thiểu số. Họ chính là cánh tay nối dài giữa Đảng, chính quyền, Mặt trận tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội với người dân. Hiện nay, trong công cuộc xây dựng và phát triển đất nước giữa bối cảnh trong nước và quốc tế có nhiều thay đổi, Đất nước ta đang bước vào một giai đoạn cách mạng mới với nhiều cơ hội nhưng cũng nhiều khó khăn, thách thức. Các thế lực thù địch tìm mọi cách để chống phá cách mạng, chống phá Đảng. Chính vì vậy, bên cạnh việc tiếp tục tuyên truyền vận động người dân phát triển kinh tế xã hội, giữ gìn văn hóa truyền thống, các già làng, người có uy tín đặc biệt quan tâm đến vấn đề đảm bảo an ninh trật tự, phòng chống chia rẽ, bảo vệ khối đại đoàn kết dân tộc. Sau đây, xin mời quý vị và các bạn cùng nghe nội dung này qua phóng sự: “Sứ giả nơi đại ngàn” do nhóm phóng viên Đài PT&TH Dak Lak thực hiện.

Phóng sự kỳ 1:

Phát huy vai trò của già làng, người có uy tín trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số

BTV: Nằm ở trung tâm cao nguyên Nam Trung Bộ, Đắk Lắk có vị trí chiến lược quan trọng về kinh tế, chính trị và an ninh quốc phòng; chiếm 27,6% diện tích vùng Tây Nguyên, có 49 dân tộc sinh sống ở 519 thôn, buôn thuộc 54 xã, vùng đồng bào dân tộc thiểu số, và tại mỗi buôn làng đều có già làng, người có uy tín.

BTV: Già làng là những người cao tuổi sinh ra và lớn lên gắn bó lâu năm với bà con, là người có uy tín lớn trong từng cộng đồng các dân tộc thiểu số, họ được bà con dòng họ, người dân tôn trọng và trở thành “luật tục”, dân trong buôn phải nghe theo già làng. Còn người có uy tín là những người có trình độ nhận thức, hiểu biết nhiều hơn so với người khác, có uy tín được bà con trong buôn làng bầu lên để thay mặt cho bà con chăm lo mọi công việc trong buôn làng. Sau đây mời quý vị và các bạn lắng nghe bài viết: “Phát huy vai trò của già làng, người có uy tín trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số” qua phần trình bày của BTV Hương Quỳnh.

Già làng, người có uy tín có vai trò, vị thế rất lớn đối với các dân tộc thiểu số trên địa bàn dân cư; tiếng nói hành động của họ như có tác dụng dẫn dắt, định hướng cho văn hoá ứng xử của cả cộng đồng nơi họ sinh sống. Họ chính là cầu nối quan trọng giúp gắn kết ý Đảng và lòng dân.

Ông Hoàng Quốc Việt - Người có uy tín xã Cư Prông, huyện Ea Kar, tỉnh Đắk Lắk cho biết: (Ghi âm)

“Mình là người uy tín, việc gì mình cũng gương mẫu, đi đầu trong mọi công tác, mọi việc từ thôn, buôn, làng mình có vấn đề khó khăn hoặc cái gì phải nhảy vào trước để giải quyết đầu tiên”.

Là những người hiểu biết về văn hóa, truyền thống, phong tục, tập quán dân tộc, được đồng bào DTTS tín nhiệm, đội ngũ người có uy tín đã và đang phát huy tốt vai trò là trung tâm đoàn kết trong đồng bào các dân tộc; góp phần củng cố khối đại đoàn kết toàn dân, xây dựng thể trận lòng dân, thể trận an ninh nhân dân vững chắc; trở thành nhân tố tích cực trong việc triển khai thực hiện chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước đến đồng bào DTTS.

Già làng Y-Nuôt Niê – buôn K62, xã Băng Adrênh, huyện Krông Ana năm nay đã 78 tuổi, kể ngày ấy, chiến tranh rất ác liệt, ngày nào giặc cũng thả bom, nổ mìn phá hoại buôn làng căn cứ cách mạng. Hàng trăm người dân ở xã rời buôn di chuyển đến vùng Căn cứ cách mạng Nâm Nung, tỉnh Quảng Đức (cũ), nay là tỉnh Đắk Nông. Lúc ấy, người dân buôn Dur B (xã Dur Kmăl) tập trung tại khu vực xã Đắk Drô (huyện Krông Nô, tỉnh Đắk Nông) và để phù hợp với mật danh vùng, bà con quyết định lấy K62 đặt tên cho buôn.

Từ đó đến nay, tên buôn K62 được giữ nguyên như một kỷ niệm không phai về một thời anh dũng, hào hùng của cộng đồng

người Êđê cùng Đảng, chính quyền đứng lên chống Mỹ cứu nước. Tại đây bà con cần cù lao động sản xuất bảo đảm cuộc sống hằng ngày, dành lúa, ngô, khoai cho cán bộ, bộ đội phục vụ kháng chiến. Chiến tranh qua đi, đất nước thống nhất, bà con buôn K62 vẫn ở lại sinh sống, sản xuất ở vùng căn cứ cách mạng năm xưa, vẫn giữ truyền thống yêu nước, luôn thực hiện đầy đủ các quy định của Đảng, Nhà nước.

**Già làng Y-Nuôt Niê – Buôn K62, xã Băng Adrênh, huyện
Krông Ana, tỉnh Đắk Lắk nói: (Ghi âm)**

“Lúc 12 tuổi, tôi đã đi theo cách mạng, theo bố mẹ. Quá trình tham gia cách mạng về nhà tôi cũng tự hào. Hiện nay, trong cuộc họp đồng bào, họp dân tôi cũng tuyên truyền bây giờ đất đai có, đất nước không có chiến tranh nữa, không phải như trước đây nữa. Cho nên hiện nay, chúng ta phải phấn đấu học hành, các cháu được đi học, người dân chăm lo phát triển kinh tế, làm phải tiết kiệm, làm nhiều thu nhiều, làm ít thu ít, anh nào không làm thì chịu đói. Cho nên mình cố gắng mà làm”.

Hơn 12 năm làm trưởng buôn, người có uy tín ở Buôn Knia 2, xã Ea Bar, huyện Buôn Đôn, tỉnh Đắk Lắk, bà H’Waih Hmok thường xuyên cùng với chính quyền vận động nhân dân chung sức xây dựng quê hương. Ea Bar là xã trọng điểm về an ninh chính trị,

trật tự an toàn xã hội nên công tác phát động quần chúng luôn được bà tham gia thường xuyên.

**Bà H'Waih Hmok - Buôn KNia 2, xã Ea Bar, huyện Buôn Đôn,
tỉnh Đắk Lắk tâm sự: (Ghi âm)**

“Tại các kỳ phát động quần chúng, luôn quán triệt tư tưởng nhân dân không thể nghe và không thể tin những lời dụ dỗ của kẻ xấu gây chia rẽ khối đại đoàn kết các dân tộc. Mình là một nhà, là một dân tộc, là một đất nước, là một Quốc gia chủ quyền xã hội chủ nghĩa. Chỉ có xã hội chủ nghĩa này là đem lại lợi ích cho nhân dân”.

Những năm qua, nhờ sự tích cực vận động của các già làng, người có uy tín, tình hình an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, nhiều buôn làng đã ổn định; bà con tập trung làm ăn phát triển kinh tế, xóa đói giảm nghèo. Nhà nước có chính sách khoan hồng đối với bà con từng nghe theo lời kẻ xấu, lầm đường lỡ bước quay trở về, cấp gạo để ăn, cho cuộc xéng để làm rẫy, nên nhiều người làm lạc trở về mà không còn e ngại, cùng xây dựng buôn làng đoàn kết, ấm no.

**Chị H'Luôt Niê – Xã Cư Suê, huyện Cư Mgar, tỉnh Đắk Lắk
tâm sự: (Ghi âm)**

“Năm xưa thì nghe người này, người nọ, người sống ở nước ngoài dụ dỗ đi biểu tình đòi cái này, cái nọ. Hôm nay nghe theo lời

già làng đã truyền bảo gia đình không đi theo nữa, phải lo việc, chăm chỉ lao động sản xuất để làm lúa lo cho con cháu đi học’.

**Anh Y Cer Êban – xã Cư Né, huyện Krông Buk, tỉnh Đắk Lắk
nói: (Ghi âm)**

“Từ lúc tôi ở nước Thái Lan thì cuộc sống của tôi luôn khó cực hơn, đi làm luôn lo sợ. Từ khi tôi trở về địa phương, tôi được chính quyền, công an xã tạo điều kiện công ăn, việc làm cho tôi. Cuộc sống của tôi bây giờ đã ổn định trở lại hơn xưa’.

**Nói về vai trò già làng, người có uy tín trong vùng DTTS, Ông
Y Biêr Niê – Phó bí thư tỉnh ủy Đắk Lắk cho biết: (Ghi âm)**

“Già làng hiện nay như một thủ lĩnh tích cực, họ là cầu nối giúp cho chính quyền xã cùng các trưởng thôn để đưa các chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước. Họ là người tiên phong cần phải quan tâm. Tại vì những người này nếu không tham gia với chính quyền thì chắc chắn các chủ trương, chính sách của Đảng khó đạt kết quả như mong muốn’.

-----Nhạc cắt-----

Phóng sự kỳ 2:

Phòng chống chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc – Dựa vào già làng, người uy tín nơi cơ sở

Tiếng người vợ kể - khóc về những lầm lỗi của người chồng đã gây ra vụ khủng bố vào rạng sáng 11/6 ở Cư Kuin.....

“Bản thân mình nếu mà không có người tham gia trong vụ đó thì cũng thấy ghê sợ, càng thương chồng của mình, em càng hận những người đó, lợi dụng những người như chồng em, thiếu hiểu biết để họ gieo rác, họ lôi kéo”.

Đó là tiếng than của người có chồng là một trong những người nằm trong nhóm đối tượng khủng bố đã dùng súng, dao đã tấn công trụ sở UBND xã Ea Tiêu và xã Ea Ktur thuộc huyện Cư Kuin, tỉnh Đắk Lắk vào khoảng 1 giờ sáng ngày 11 tháng 6 năm 2023, khiến 9 người tử vong, trong đó có 4 công an, 1 Chủ tịch ủy ban nhân dân xã, 1 Bí thư Đảng ủy xã và 3 dân thường, 2 người khác bị thương, đồng thời đốt phá nhiều tài liệu, giấy tờ và tài sản, đây là một vụ tấn công khủng bố có tính chất đặc biệt nghiêm trọng.

Sau khi nghe thông tin, các già làng, người có uy tín, trưởng buôn, chức sắc tôn giáo và đồng bào ở các buôn làng trên địa bàn rất bất bình, phẫn nộ trước những hành vi tội ác dã man chúng đã

gây ra, ảnh hưởng xấu đến an ninh trật tự, cuộc sống đang yên bình ở các buôn làng.

PV: Ông Y Kha Mlô (Ghi âm)

“Đối với sự việc vừa rồi tôi thấy rất là buồn, ngày xưa vùng đồng bào dân tộc Cư Pong chúng tôi toàn tham gia cách mạng, Nhà nước trao tặng xã Cư Pong Anh hùng giai đoạn 2001-2004, tỉnh Đắk Lắk chúng ta xảy ra mấy điểm, tỉnh Đắk Lắk chúng ta cũng không tham gia. Sau khi nghe thông tin ở Cư Kuin, tôi không biết nói gì thêm, bà con ở Cư Pong tham gia hơn 30 người, xóa hết công lao anh em chúng tôi tham gia cách mạng, xã Cư Pong Anh hùng này, chúng tôi đề nghị tỉnh mời toàn bộ đối tượng tham gia về Cư Pong để chúng tôi lên án”.

PV: Ông Y-Bhiu Mlô (Ghi âm)

“Đồng bào rất phẫn nộ lên án kịch liệt hành động của bọn phản động, phần lớn đồng bào dân tộc thiểu số ở Tây Nguyên nghe Đảng, nghe Nhà nước, còn đợt vừa rồi chỉ là thành phần nhỏ thôi, không nhận thức đủ nên theo lời xúi giục. Còn nếu có học có hành, kể cả thanh niên thì sẽ không theo, bởi vì đó là những tội ác tày trời, ai lại đi phân biệt chủng tộc, lâu nay đã đoàn kết giúp đỡ rồi, đâu phải là mới đây đâu”.

Ngay sau khi xảy ra những hoạt động gây rối ở 2 xã Ea Ktur và Ea Tiêu, huyện Cư Kuin, chúng tôi tìm đến Buôn Kram, xã Ea

Tiêu thăm nhà ông Y-Luyện Niê Kđăm, 81 tuổi, nguyên Bí thư Tỉnh ủy, nguyên Chủ tịch UBND tỉnh Đắk Lắk giai đoạn 1999 - 2005. Ông từng kinh qua nhiều chức vụ từ huyện đến tỉnh là một vị lãnh đạo cao nhất tỉnh, trải qua nhiều chặng đường phát triển của Dak Lak nói riêng, Tây Nguyên nói chung, kể cả những thời điểm khó khăn do các thế lực thù địch chống phá. Thế nhưng, với sự việc xảy ra vào rạng sáng 11/6, ông cũng như nhiều người dân nơi đây rất bất bình vì sự manh động, man rợ của nhóm đối tượng này.

Ông Y-Luyện Niê KĐăm – Nguyên Bí thư tỉnh ủy Đắk Lắk

“Việc nó làm từ hồi đó không phải vấn đề từ đời sống, vấn đề việc làm đâu. Mà đây là tự phát trong cái nhóm nhỏ thôi. Buôn làng bây giờ người ta ổn định rồi, chặt chẽ lắm rồi, lo làm kinh tế, lo xây dựng đời sống, lo cho con cái đi học hành. Đây chỉ có một nhóm thôi, nó nghe chỉ huy, chỉ đạo từ bên Thái Lan. Tức là nó hứa làm xong mỗi người được 100 triệu nên nó làm. Nó làm vì tiền, không phải bên này, bên này đâu nào không còn nữa. Đây là vấn đề đến ta nên đồng bào hết sức cảnh giác”.

Thực hiện sự chỉ đạo của cấp ủy Đảng, chính quyền, các già làng, trưởng buôn, người có uy tín đã phối hợp với các lực lượng chức năng tuyên truyền người dân đề cao cảnh giác, phân tích cho người dân hiểu rõ hành động sai trái, vi phạm pháp luật của nhóm

đối tượng dùng súng, dao tấn công vào trụ sở UBND xã, từ đó tích cực tham gia đấu tranh phòng - chống, tố giác tội phạm, vô hiệu hóa âm mưu của các thế lực thù địch, phản động. Đồng thời, giúp dân ổn định về mặt tinh thần, ổn định cuộc sống, vận động nhân dân không tin, không nghe, không làm và không theo lời xúi giục của kẻ xấu nhằm gây rối an ninh, trật tự, chia rẽ khối đại đoàn kết toàn dân tộc.

PV: Bà H'Liên Niê (Ghi âm)

“Hiện tại với sự phát triển của mạng xã hội mong rằng bà con chúng ta cần cẩn trọng khi sử dụng mạng xã hội, đừng chia sẻ hay là bình luận hình ảnh trên mạng xã hội mà nó chưa được kiểm chứng. Bên cạnh đó, bà con cần phải đoàn kết hơn nữa, một lòng tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng và Nhà nước, vào chính sách, pháp luật, tập trung lao động sản xuất, phát triển kinh tế”.

PV: Già làng Y-Muynh Êban (Ghi âm)

“Tất cả buôn làng mình đừng nghe kẻ xấu xúi giục, hãy nghe theo Đảng, Nhà nước tuyên truyền mình phải nghe. Bọn xấu cứ lôi kéo anh, em, bà con mình đi nước ngoài, nói nước Mỹ sẽ hỗ trợ, cái đó là không có. Mong muốn cho bà con buôn mình ổn định, không có vấn đề gì xảy ra nữa”.

Trên đây là những chia sẻ của các già làng, người có uy tín ở các buôn làng, đó là những lời tâm huyết, đầy tình cảm và trách

nhiệm với mong muốn từ vụ việc khủng bố đau lòng vừa qua, đồng bào các buôn làng cần hết sức cảnh giác, tỉnh táo nhận diện để phòng chống những âm mưu chia rẽ, phá hoại của bọn phản động Fulrô, không ngừng vun đắp khối đại đoàn kết toàn dân tộc, góp sức cùng cán bộ, chính quyền, công an các cấp bảo vệ an ninh trật tự, giữ gìn bình yên cho các buôn làng Tây Nguyên.

Phóng sự kỳ 3:

Luật tục trong quản lý phát triển buôn làng

PTV: Tỉnh Đắk Lắk hiện có 921 già làng, người có uy tín. Những năm qua, già làng, người có uy tín trên địa bàn tỉnh đã có nhiều đóng góp trong việc tuyên truyền, vận động nhân dân trong phát triển kinh tế, bảo tồn văn hóa truyền thống... nhất là trong lĩnh vực kết hợp luật tục với pháp luật bảo vệ an ninh trật tự.

PTV: Từ xa xưa, vai trò của già làng ngoài việc dạy bảo con cháu làm những việc tốt, việc có ích cho cộng đồng, việc nhân nghĩa và sống có trước có sau ở trên đời; Già làng còn ứng xử, xử lý những vụ việc mâu thuẫn, tranh chấp của các dòng họ, bà con từ trẻ đến già trong làng sống một cách có tình có lý, hay nói cách khác là thấu đáo và có phần khoa học, ai cũng răm rắp nghe theo, ưng cái bụng và sống với nhau bình yên, thỏa đáng. Nghĩa là Già làng đã góp phần làm ổn định tình hình trật tự, an toàn xã hội ngay tại địa bàn dân cư. Và khó có ai thay thế uy tín “một cách đương nhiên” này được. Sau đây mời quý vị và các bạn cùng lắng nghe bài viết: “Luật tục trong quản lý phát triển buôn làng” qua phần trình bày của BTV Hương Quỳnh.

Ở xã Krông Jing, huyện Mdrak có anh Y-Phách Niê, do nhẹ dạ cả tin đã mắc mưu nghe theo lời lôi kéo, xúi giục, kích động của H'Vênh Êban, là đối tượng cầm đầu trong nội địa tổ chức vụ khủng bố ở huyện Cư Kuin. Tuy nhiên sau đó, được vợ và người

thân dò hỏi, khuyên nhủ nên anh Y-Phách đã kịp thời nhận ra âm mưu thâm độc của bọn phản động Fulrô lưu vong và những lầm lạc sai trái của mình nên sáng ngày 11/6/2023, anh đã không đi theo, không trực tiếp gây ra vụ khủng bố ở huyện Cư Kuin.

Ghi âm : Âm hiện trường Y-Phách Niê đọc kiểm điểm...

Ngoài anh Y-Phách Niê, thời gian qua ở Buôn Cuah, xã Krông Jing còn có 7 người cũng rơi vào tình cảnh tương tự như anh. Vừa qua các già làng, trưởng buôn, chính quyền đã đưa Y-Phách Niê cùng 7 người ra kiểm điểm trước buôn làng đó là: Y-Ten Niê, Y-Trình Niê, Y-Bơ Byă, Y-Linh Niê, Y-Tiêm Niê, Y-Nhim Niê và Y-Phi Niê. Tại buổi kiểm điểm sau khi nghe chính những người con lầm lạc của buôn làng thú nhận, người dân càng hiểu rõ hơn về những lỗi lầm sai trái của họ.

Ông Y-Chur Byă – Trưởng buôn M’Lai, xã Krông Jing, Huyện

Mdrak nói:

“Về chuyện này trong buôn mình là không được nghe, không được theo mấy bọn lôi kéo để chống lại chính quyền nhà nước. Tôi nhắc nhở bà con lo mà làm ăn, không phân biệt chia rẽ người Kinh với lại các dân tộc khác để đoàn kết, góp sức để mà xây dựng gia đình hạnh phúc. Hai đối tượng đó là không muốn làm vậy đâu nhưng mà có người xúi giục. Từ nay trở đi đừng có nghe, đừng có theo mấy đối tượng phản động Nhà nước”.

Trong xã hội truyền thống các dân tộc tại chỗ ở Tây Nguyên, già làng có vai trò trung tâm và là linh hồn của cộng đồng, như người chỉ huy của buôn làng. Trong cuộc sống hàng ngày, mỗi người trong buôn làng đều lấy luật tục làm chỉ dẫn cho hành động của mình, già làng căn cứ vào luật tục đó để giám sát các cá nhân. Nếu người nào vi phạm những điều cấm thì tùy theo tính chất, hoàn cảnh kinh tế sẽ bị phạt trâu, bò, heo, gà... Cá biệt, có trường hợp tội nặng bị đuổi khỏi làng để răn đe (hình thức xử phạt cao nhất), đủ làm người muốn phạm tội phải chùn bước.

PV: Anh Y-Wôn Knul – Buôn Ako Dông, thành phố Buôn

Ma Thuật cho biết: (Ghi âm)

“Luật tục của người ÊĐê là người ta phải hỏi đầu đuôi câu chuyện, nguồn gốc, nguyên nhân phát ra từ đâu. Ví dụ điều đó gây ra tại sao anh có một hành động tàn ác đến như vậy, tác động bởi những điều gì mà anh lại căm hờn đến vậy mà anh. Người ta phải rõ nguyên nhân, chẳng hạn luật giết người là sai rồi. Anh tự động, anh hành động một cách gọi trong cái luật không cho phép anh làm tất nhiên anh là sai. Anh gây ra như vậy, anh mang tội rất nặng cũng có thể hỏi xưa mạng phải đền mạng”.

Hiện nay, già làng ở Tây Nguyên đã biết kết hợp giữa luật tục và pháp luật trong việc quản lý buôn làng. Biểu hiện rõ ràng là họ đã đưa những hành vi vi phạm pháp luật ra khỏi kiện trước tòa án hoặc báo cáo với cơ quan nhà nước có thẩm quyền để giải

quyết. Ở xã Krông Jing, sau khi biết chuyện của 8 người làm lạc nói trên, các già làng, trưởng buôn đã mở cuộc họp buôn để kiểm điểm góp ý, động viên, tuyên truyền, giải thích để cùng với cán bộ các cấp giáo dục, cảm hóa, giúp họ trở lại với cuộc sống bình thường, sống yên ổn cùng vợ con, gia đình, dòng họ, buôn làng như trước.

----- Nhạc Cắt-----

BTV: Vâng! Quý vị và các bạn thân mến! Già làng có cái tai nghe được cả dàn chiêng, già biết nghe và nhận ra ngay cái nào “đi” đúng, cái nào để lỡ nhịp tách đàn. Và bằng khả năng trực giác nhạy cảm của mình, già so chiêng, Khi cánh tay già giơ lên, hạ xuống, theo cánh tay ấy là tiếng gõ của người điều chỉnh, không phải riêng cho một cái nào, mà già điều chỉnh lại cả dàn.

BTV: Vâng! Những luật tục trong cộng đồng người dân tộc thiểu số Tây Nguyên luôn gắn với tín ngưỡng, tâm linh, tất cả tựu chung lại là muốn đem đến điều tốt đẹp, được truyền từ đời này sang đời khác, việc xử phạt theo luật tục là “luật pháp” do chính mỗi cộng đồng tạo ra đã trở thành sức mạnh của làng, đảm bảo bình yên cho buôn làng. Và để khép lại chuyên mục ngày hôm nay, chúng tôi đã mời đến phòng thu bà H’Blăk Niê, bà người có uy tín ở Buôn Kram, xã Ea Tiêu, huyện Cư Kuin, tỉnh Đắk Lắk, mời đây nhất, bà vinh dự là 1 trong gần 500 đại biểu tiêu biểu trong toàn quốc dự “Chương trình biểu dương tôn vinh điển hình tiên tiến là

người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số toàn quốc năm 2023”, Và bây xin mời quý vị cùng nghe cuộc trò chuyện giữa BTV Hương Quỳnh với bà H’Blăk Niê, xin chào bà

BTV: Xin chào bà, Thưa bà, được biết vào giữa tháng 12 năm 2023 vừa qua, là là 1 trong gần 500 người uy tín được lựa chọn từ khắp các tỉnh, thành cả nước về dự Chương trình biểu dương, tôn vinh điển hình tiên tiến là người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số toàn quốc năm 2023, và đặc biệt, bà còn vinh dự là 1 trong 65 đại biểu đại diện gần 500 người uy tín đó, được Chủ tịch nước Võ Văn Thưởng tiếp và gặp mặt tại Phủ Chủ tịch, lúc đó cảm xúc của bà như thế nào?

Bà H’Blăk Niê: *“Tôi rất là tự hào được phát biểu với Chủ tịch nước và Chủ tịch nước rất tâm đắc các ý kiến trong đó có ý kiến của tôi. Tại buổi gặp đó, tôi nhận thêm một nhiệm vụ là về với đồng bào mình sẽ làm tốt hơn nữa công tác tuyên truyền với đồng bào, trách nhiệm của mỗi gia đình trong phát triển kinh tế, xóa đói giảm nghèo, không trông chờ mà dựa vào sự tự cường của bản thân thì mình mới bền vững và mình làm tốt công tác tuyên, mình cùng nhau giữ gìn bản sắc mình, văn hóa của mình”.*

BTV: Tại buổi tiếp, Chủ tịch nước khẳng định, Đảng ta rất quan tâm xây dựng và củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc, trong đó đặc biệt quan tâm công tác dân tộc, coi đồng bào dân tộc là lực lượng rất quan trọng của cách mạng Việt Nam. Vậy theo bà,

Trong những năm qua, Đảng và nhà nước đã có những quan tâm đối với già làng, người có uy tín như thế nào?

Bà H'Blăk Niê: *Đối với chính sách dân tộc thì tôi là người trực tiếp với cộng đồng buôn làng, cùng với đồng bào, tôi thấy rất là nhiều chính sách quan tâm cho đồng bào, cho nên gặp chủ tịch nước tôi cũng phát biểu theo hướng đó. Trong khi đó, chủ tịch nước cũng thể hiện trách nhiệm và cũng rất quan tâm cho đồng bào, rất quan tâm cho chính sách Đại đoàn kết dân tộc mà nhất là khi chủ tịch nước có dặn dò về trách nhiệm của mình, nhận nhiệm vụ về tuyên truyền tốt cho đồng bào. Đảng và Nhà nước có rất nhiều chính sách, ví dụ như chính sách xóa đói giảm nghèo, vay vốn Ngân hàng chính sách, chính sách cho giáo dục và chính sách cho y tế rồi chính sách xây dựng cơ sở hạ tầng đối với vùng đồng bào có điện, có trường học đầy đủ là như vậy”.*

Trong công cuộc đổi mới của Đảng, của đất nước, đồng bào dân tộc thiểu số đã đi theo tiếng gọi của Đảng, hỗ trợ nhau vươn lên thoát khỏi đói nghèo, xây dựng cuộc sống ngày càng ấm no hơn, đồng thời giữ gìn, bảo vệ, phát huy những giá trị văn hóa đặc sắc của dân tộc mình, vậy vai trò già làng, người có uy tín được thể hiện như thế nào trong vấn đề này?

Bà H'Blăk Niê: *“Vai trò của người có uy tín là tất cả những việc đi đầu từ sản xuất, từ giúp đỡ xóa đói giảm nghèo và lan tỏa hơn nữa bà con giúp nhau, họ hàng giúp nhau, rồi trong phát huy*

bản sắc văn hóa... người già làng phát huy vai trò của mình, mình sống có trách nhiệm, gương sáng, chân đi mắt sáng miệng nói tay làm, thì tay chỉ và miệng giải quyết trực tiếp, tai mình lắng nghe, cho nên nhiều khi mình lắng nghe và mình tuyên truyền đồng bào và từ đó mình nắm được thông tin và phản ánh kịp thời cho chính quyền, địa phương. Và thứ 2, trong giữ gìn bản sắc văn hóa của mình, nếu mất đi văn hóa của mình thì sẽ có lỗi với thế hệ trẻ”.

BTV: Là một trong những người có uy tín được mọi tin tưởng, yêu quý, tín nhiệm, vậy theo bà , để thực sự trở thành cầu nối giữa Đảng, chính quyền với người dân, để người dân không chỉ giữ gìn, phát huy những giá trị văn hoá đặc sắc của riêng mình, mà còn một lòng tin tưởng theo đảng, luôn tuân thủ pháp luật, không nghe theo lời xúi giục của kẻ xấu, xây dựng và củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc vững chắc, thì những già làng, người có uy tín cần làm gì?

Bà H’Blăk Niê: *“Mình sức khỏe yếu rồi, nhưng luôn luôn cố gắng làm và hơn nữa trong gia đình là mình giáo dục con cháu của mình luôn luôn chấp hành tốt chủ trương, chính sách của pháp luật, Nhà nước, cố gắng lao động sản xuất rồi cố gắng tuyên truyền cho đồng bào cố gắng phát triển kinh tế, ngày càng phát triển đời sống, xóa đói giảm nghèo và trong an ninh chính trị, tự bảo vệ nhau, tự cảnh giác mỗi gia đình, không nghe không theo những lời xúi giục, nhất là thế hệ trẻ, mạng xã hội bây giờ là nhiều*

thông tin, tin đình phải kiểm soát, nhắc nhở, không coi những thông tin chưa kiểm chứng hoặc những thông tin xuyên tạc làm cho đồng bào mình mất ăn mất ngủ, làm cho cơ quan Đảng, Nhà nước phức tạp để cho cách mạng tập trung lo bảo vệ dân làng bình yên. Và mình là người có uy tín mình cũng tự quản thôn buôn mình, ngoài Đảng, Nhà nước, người có uy tín cũng trách nhiệm lớn lao trong việc này, bởi cũng vất vả chứ không dễ dàng mà đồng bào nghe theo”.

BTV: Vâng! cảm ơn bà đã dành thời gian trò chuyện với chúng tôi.

BTV 2: Vâng, một lần nữa xin được cảm ơn BTV Hương Quỳnh và Bà H’Blăk đã dành thời gian tham gia chương trình cùng chúng tôi.

Tây Nguyên nói chung, Đắk Lắk nói riêng ngày nay đã và đang trở thành quê hương chung của 54 dân tộc anh em, cùng chung lưng đấu cật xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Nếu như trong xã hội Tây nguyên xưa, già làng quyền lực toàn trị, ngày nay, trong các buôn làng có tổ chức Đảng, nhà nước, các đoàn thể quần chúng cùng tham gia lãnh đạo, điều hành, vận động, Già làng, người có uy tín thực sự là những cánh tay nối dài giúp đỡ chính quyền, lực lượng công an trong việc tuyên truyền, phổ biến pháp luật đến với bà con vùng DTTS, đồng thời đây cũng là lực lượng tố giác, đấu tranh, phòng chống tội phạm, bài trừ các tệ nạn xã hội, các quan

điểm sai trái của thế lực thù địch, nhịp cầu nối giữa đảng và nhân dân, việc bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác có hiệu quả các quan điểm sai trái, thù địch.

“Những người dân trong mỗi buôn làng cũng giống như một dàn chiêng, có chiêng cái, chiêng con, chiêng núm, chiêng bằng... Mỗi mặt chiêng giữ một điệu khác nhau, nhưng tất cả đều phải hòa theo sự cầm chịch của chiếc trống cái. Tiếng nói của già làng là âm thanh trống cái, âm thanh ấy giữ nhịp hài hòa cho cả dàn chiêng” - già làng, người có uy tín – những sứ giả nơi đại ngàn bằng những việc làm thiết thực đã giúp bà con đồng bào DTTS có kiến thức vững vàng đủ sức “miễn dịch” trước thông tin xấu độc, một lòng theo Đảng, tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng và có nhiều đóng góp tích cực, cùng toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta xây dựng quê hương ngày càng giàu đẹp.

Quý vị và các bạn thân mến, chuyên mục Tiếng nói từ buôn làng với chủ đề “Sứ giả nơi đại ngàn” của Đài PT&TH Dak Lak hôm nay đến đây là hết, cảm ơn quý vị và các bạn đã lắng nghe. Xin kính chào tạm biệt./.